

ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 4ης Μαρτίου 2008

σχετικά με το επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας της Ελλάδας, για την περίοδο 2007-2010

(2008/C 74/08)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 3,

τη σύσταση της Επιτροπής,

έπειτα από διαβουλεύσεις με την Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΓΝΩΜΗ:

- (1) Στις 4 Μαρτίου 2008 το Συμβούλιο εξέτασε το επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας της Ελλάδας, που καλύπτει την περίοδο 2007 έως 2010 ⁽²⁾.
- (2) Τα τελευταία χρόνια, η Ελλάδα είχε υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης χάρη στη θετική εξέλιξη της ιδιωτικής κατανάλωσης και το δυναμισμό της επενδυτικής δραστηριότητας, ενώ η αύξηση της απασχόλησης επιταχύνθηκε αισθητά. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές στα επίπεδα του πληθωρισμού σε σχέση με τη ζώνη του ευρώ και, παρά τη σημαντική αύξηση της παραγωγικότητας, οδηγούν σε απώλειες ανταγωνιστικότητας.

Οι μεγάλες και διευρυνόμενες εξωτερικές ανισορροπίες, που εξηγούνται εν μέρει από έναν από τους υψηλότερους λόγους επενδύσεων προς παραγωγή της ΕΕ, εάν συνεχιστούν μεσοπρόθεσμα, θα μπορούσαν να επηρεάσουν τις επιδόσεις της οικονομίας. Σε αυτό το πλαίσιο, η δημοσιονομική πολιτική διαδραματίζει καίριο ρόλο για τη σταθεροποίηση της οικονομίας, τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της και τον περιορισμό των κινδύνων που συνδέονται με την υπερθέρμανση και τη διεύρυνση των εξωτερικών ανισορροπιών. Από το 2004 συντελέσθηκε αισθητή πρόοδος ως προς την εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών με βιώσιμο τρόπο. Σε αυτήν τη βάση, ο έλεγχος των τρεχουσών πρωτογενών δαπανών, η αποφυγή ενός φιλοκυκλικού προανατολισμού της δημοσιονομικής πολιτικής και η αύξηση της αποτελεσματικότητας των δημοσίων δαπανών έχουν καθοριστική σημασία για την περαιτέρω εξασφάλιση δημοσιονομικής πειθαρχίας και τη βελτίωση της ποιότητας των δημόσιων οικονομικών. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το δημόσιο χρέος εξακολουθεί να κινείται σε υψηλά επίπεδα, η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την επίτευξη και τη διατήρηση υγιών δημοσιονομικών θέσεων, τη συνέχιση των ήδη επιχειρούμενων μεταρρυθμίσεων στο σύστημα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και την πραγματοποίηση ουσιαστικών μεταρρυθμίσεων στο συνταξιοδοτικό σύστημα ⁽³⁾.
- (3) Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζεται το πρόγραμμα προβλέπει ότι η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ θα διατηρηθεί σε περίπου 4 % κατά μέσο όρο κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου. Αξιολογούμενο με βάση τις επί του παρόντος διαθέσιμες πληροφορίες ⁽⁴⁾, το σενάριο αυτό φαίνεται να στηρίζεται σε ευνοϊκές αναπτυξιακές παραδοχές, ιδίως όσον αφορά τα ακραία έτη. Ειδικότερα, το πρόγραμμα προβλέπει ότι η εξέλιξη της ιδιωτικής κατανάλωσης και των επενδύσεων θα παραμείνει ευνοϊκή, χάρη στη σχετικά μεγάλη αύξηση της απασχόλησης και την αισιόδοξη εκτίμηση των αποτελεσμάτων ορισμένων υλοποιούμενων μέτρων, όπως η δεύτερη φάση της φορολογικής μεταρρύθμισης, περιλαμβανομένης της περαιτέρω μείωσης των φορολογικών συντελεστών του εισοδήματος φυσικών προσώπων που νομοθετήθηκε το 2006, ο νόμος για τα επενδυτικά κίνητρα και η επιτάχυνση των σχεδίων για ΣΔΙΤ (συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα).

⁽¹⁾ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1055/2005 (ΕΕ L 174 της 7.7.2005, σ. 1). Τα έγγραφα που αναφέρονται στο παρόν κείμενο διατίθενται στον ακόλουθο δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/economy_finance/sg_pact_fiscal_policy/fiscal_policy528_el.htm

⁽²⁾ Το επικαιροποιημένο πρόγραμμα υποβλήθηκε τριών εβδομάδες μετά την προθεσμία της 1ης Δεκεμβρίου που ορίζεται στον κώδικα δεοντολογίας.

⁽³⁾ Στις 15 Φεβρουαρίου 2008, ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας εξέθεσε στην Ολομέλεια της Βουλής τα κυριότερα στοιχεία της μελετώμενης μεταρρύθμισης του συνταξιοδοτικού συστήματος.

⁽⁴⁾ Η αξιολόγηση λαμβάνει ιδίως υπόψη τις φθινοπωρινές προβλέψεις των υπηρεσιών της Επιτροπής του 2007 και την αξιολόγηση της Επιτροπής σχετικά με την έκθεση εφαρμογής του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων, η οποία εκδόθηκε τον Οκτώβριο του 2007.

Επιπλέον, και παρά τη συγκράτηση των μισθών στο δημόσιο τομέα, η εξέλιξη του κόστους εργασίας ενδέχεται να προκαλέσει πληθωριστικές πιέσεις, ενώ η ανταγωνιστικότητα θα μπορούσε να επιδεινωθεί σε μεγαλύτερο βαθμό από ό,τι προβλέπεται στο πρόγραμμα. Επίσης, από πρόσφατες πληροφορίες συνάγεται ότι οι προβλέψεις για τον πληθωρισμό μπορεί να υπόκεινται σε ανοδικούς κινδύνους.

- (4) Σύμφωνα με το πρόγραμμα, το έλλειμμα της «γενικής κυβέρνησης» για το 2007 εκτιμάται ότι αυξήθηκε σε 2,7 % του ΑΕΠ το 2007 (έναντι 2,5 % το 2006), σε σχέση με το 2,2 % του ΑΕΠ που είχε τεθεί ως στόχος στο προηγούμενο επικαιροποιημένο πρόγραμμα ⁽¹⁾. Αυτή η απόκλιση κατά μισό εκατοστό του ΑΕΠ αντανακλά, εκτός από ένα μικρό αρνητικό αποτέλεσμα βάσης, μια υπέρβαση των δαπανών κατά περίπου 0,25 % του ΑΕΠ καθώς και το καθαρό, αυξητικό για το έλλειμμα, αποτέλεσμα έκτακτων μέτρων που ανήλθε σε 0,3 % του ΑΕΠ ⁽²⁾. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις των υπηρεσιών της Επιτροπής, το έλλειμμα εκτιμάται ότι φθάνει σε 2,9 % του ΑΕΠ, ήτοι υψηλότερο κατά 0,25 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το πρόγραμμα, με βάση μια πιο επιφυλακτική εκτίμηση των φορολογικών εσόδων. Η εκτιμώμενη μείωση του διαρθρωτικού δημοσίου ελλείμματος (δηλαδή του κυκλικά προσαρμοσμένου ελλείμματος μη λαμβανομένων υπόψη των έκτακτων και λοιπών προσωρινών μέτρων) το 2007 κατά περίπου 0,5 % του ΑΕΠ ανταποκρίνεται εν μέρει στην προτροπή προς την Ελλάδα, που διατυπώθηκε στη γνώμη του Συμβουλίου της 27ης Φεβρουαρίου 2007 για το προηγούμενο επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας ⁽³⁾, «να ενισχύσει την προσαρμογή για την επίτευξη του ΜΔΣ». Το Συμβούλιο σημειώνει επίσης ότι και η εκτέλεση του προϋπολογισμού του 2007 δεν συνάδει απολύτως με τους προανατολισμούς της ερωτομάδας του Απριλίου 2007 σχετικά με τις δημοσιονομικές πολιτικές.
- (5) Η δημοσιονομική στρατηγική που σκιαγραφείται στο πρόγραμμα αποσκοπεί στην επιτάχυνση της δημοσιονομικής εξυγίανσης ώστε να υλοποιηθεί ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος (ΜΔΣ), που είναι η επίτευξη ισοσκελισμένης θέσης σε διαρθρωτικούς όρους, μέσω της μείωσης του διαρθρωτικού ελλείμματος κατά ποσοστό μεγαλύτερο από 0,5 % του ΑΕΠ ετησίως, σύμφωνα με την προτροπή προς την Ελλάδα που διατυπώθηκε στη γνώμη του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2007, για το προηγούμενο επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας «να ενισχύσει την προσαρμογή για την επίτευξη του ΜΔΣ». Ειδικότερα, ο ΜΔΣ προβλέπεται να επιτευχθεί νωρίτερα από το έτος-στόχο (2012) που είχε καθοριστεί στην προηγούμενη επικαιροποίηση, εξακολουθώντας ωστόσο να βρίσκεται εκτός του χρονικού ορίζοντα που τρέχοντος προγράμματος (2010). Το πρόγραμμα επιδιώκει την επίτευξη ισοσκελισμένης θέσης σε ονομαστικούς όρους μέχρι το 2010, από έλλειμμα ίσο προς 2,75 % του ΑΕΠ το 2007. Το πρωτογενές πλεόνασμα προβλέπεται να βελτιωθεί στο 3,75 % του ΑΕΠ το 2010 από 1,25 % το 2007. Η προσαρμογή που έχει προγραμματιστεί στηρίζεται κατά κύριο λόγο στα έσοδα, που προέρχονται εν μέρει από την εφαρμογή ειδικών μέτρων στον τομέα των εμμέσων φόρων και της φορολογίας ακινήτων και εν μέρει από τη βελτίωση του φορολογικού συστήματος και την εντατικοποίηση των προσπαθειών για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής. Ενώ οι συνολικές δαπάνες θα μειωθούν μόνον οριακά ως ποσοστό του ΑΕΠ, έχει προγραμματιστεί μεταβολή της σύνθεσής τους, με τις κοινωνικές μεταβιβάσεις να αυξάνονται κατά 1 % του ΑΕΠ, αύξηση η οποία αντισταθμίζεται σε μεγάλο βαθμό με περικοπές της ενδιάμεσης κατανάλωσης. Λαμβάνοντας υπόψη τις αυτόματες επιπτώσεις της πρόσφατης αναθεώρησης του ΑΕΠ στον υπολογισμό των μεγεθών, ο δημοσιονομικός στόχος που παρουσιάζεται στο πρόγραμμα είναι σε γενικές γραμμές παρόμοιος με εκείνον της προηγούμενης επικαιροποίησης για το 2008 και βελτιωμένος για το 2009, χωρίς να υπάρχουν συνολικά αξιόλογες μεταβολές στο μακροοικονομικό σενάριο. Το ακαθάριστο δημόσιο χρέος, που εκτιμάται σε 93,4 % του ΑΕΠ το 2007, σαφώς υψηλότερο από την τιμή αναφοράς του 60 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη, προβλέπεται να μειωθεί κατά πάνω από δέκα ποσοστιαίες μονάδες εντός της προγραμματικής περιόδου.
- (6) Τα δημοσιονομικά αποτελέσματα μπορεί να έχουν δυσμενέστερη εξέλιξη από αυτήν που προβλέπεται στο πρόγραμμα. Η αύξηση των φορολογικών εσόδων που αναμένεται το 2008 στηρίζεται σε κάπως ευνοϊκές παραδοχές και αντανακλά μια πιθανώς αισιόδοξη εκτίμηση των προσπαθειών αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής. Ωστόσο, η αποτελεσματική εφαρμογή των ειδικών μέτρων αύξησης των εσόδων το 2008 και οι μελετώμενες μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση της θεσμικής βάσης και της διαφάνειας της διαδικασίας του προϋπολογισμού με βάση την πολυετή πρόβλεψη κονδυλίων βάσει επιδόσεων και προγραμμάτων αναμένεται να αποφέρουν θετικά αποτελέσματα για τα δημοσιονομικά αποτελέσματα μεσοπρόθεσμα, παρόλο που οι ακριβείς δημοσιονομικές επιπτώσεις τους παραμένουν αβέβαιες. Για το 2009 και το 2010, το πρόγραμμα δεν στηρίζει τους δημοσιονομικούς στόχους με αντίστοιχα μέτρα, ενώ προϋποθέτει ότι το σχετικό μακροοικονομικό σενάριο θα είναι ευνοϊκό. Λαμβάνοντας υπόψη τους προαναφερθέντες κινδύνους όσον αφορά τους δημοσιονομικούς στόχους, οι οποίοι επιτείνονται από την αβεβαιότητα που προκαλούν οι σημαντικές μελλοντικές προσαρμογές ελλείμματος-χρέους, η εξέλιξη του δείκτη χρέους θα μπορούσε να αποδειχθεί λιγότερο ευνοϊκή από ό,τι προβλέπεται στο πρόγραμμα, ιδίως μετά το 2008.
- (7) Με βάση αυτή την εκτίμηση όσον αφορά τους κινδύνους, ο δημοσιονομικός προανατολισμός του επικαιροποιημένου προγράμματος ίσως αποβεί ανεπαρκής για να εξασφαλιστεί η επίτευξη του ΜΔΣ λίγο μετά τη λήξη της προγραμματικής περιόδου, όπως προβλέπει το πρόγραμμα. Επιπλέον, ενδέχεται να μην παρέχονται

⁽¹⁾ Λόγω της προς τα άνω αναθεώρησης των ελληνικών χρονικών σειρών για το ΑΕΠ κατά 9,6 % από το 2000 και μετά, οι στόχοι του επικαιροποιημένου προγράμματος δεν είναι άμεσα συγκρίσιμοι με εκείνους της προηγούμενης επικαιροποίησης. Για να μπορεί να γίνει ουσιαστική σύγκριση, τα στοιχεία της προηγούμενης επικαιροποίησης που αναφέρονται εδώ έχουν υπολογιστεί εκ νέου για να ληφθεί υπόψη το αποτέλεσμα από τη χρήση του αναθεωρημένου ΑΕΠ ως παρονομαστή.

⁽²⁾ Αυτό το καθαρό αποτέλεσμα των έκτακτων μέτρων είναι συνδυασμός έκτακτων μέτρων με αυξητικό αποτέλεσμα για το έλλειμμα ίσο προς 0,7 % του ΑΕΠ (συνδεδεμένων κυρίως με καθυστερούμενες οφειλές στον προϋπολογισμό της ΕΕ μετά την αναθεώρηση του ΑΕΠ, αλλά και με τις δαπάνες λόγω των πυρκαγιών του καλοκαιριού) και μέτρων που οδήγησαν σε μείωση του ελλείμματος κατά 0,4 % του ΑΕΠ (αναβληθείσες πληρωμές τραπεζών στα συνταξιοδοτικά ταμεία).

⁽³⁾ ΕΕ C 70 της 27.3.2007, σ. 11.

πριν από το 2010 επαρκή περιθώρια ασφάλειας ώστε το έλλειμμα να μην κινδυνεύει να υπερβεί το όριο του 3 % του ΑΕΠ υπό συνθήκες κανονικών μακροοικονομικών διακυμάνσεων. Η επικαιροποίηση προβλέπει ετήσια προσαρμογή προς την κατεύθυνση του ΜΔΣ υψηλότερη από 0,5 % του ΑΕΠ, η οποία είναι συμβατή με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, και υψηλότερη από εκείνη της προηγούμενης επικαιροποίησης. Ωστόσο, η προσαρμογή θα πρέπει να συνοδεύεται από μέτρα από το 2009 και μετά, λαμβάνοντας υπόψη τους κινδύνους που επισημαίνονται ανωτέρω. Το Συμβούλιο σημειώνει ότι καθώς η διαρθρωτική προσαρμογή που προβλέπεται για το 2008 είναι υψηλότερη από εκείνη της προηγούμενης επικαιροποίησης, ο σχεδιασμός για το 2008 συνάδει με τους προανατολισμούς που εξέδωσε η ευρωομάδα τον Απρίλιο του 2007 για τις δημοσιονομικές πολιτικές. Ωστόσο, θα πρέπει να αντιμετωπιστούν οι κίνδυνοι που εντοπίστηκαν ανωτέρω. Τέλος, λαμβάνοντας υπόψη αυτούς τους κινδύνους ο δείκτης χρέους φαίνεται να μειώνεται επαρκώς προς την κατεύθυνση της τιμής αναφοράς κατά την προγραμματική περίοδο. Ωστόσο, εξακολουθεί να είναι πολύ υψηλότερος από την τιμή αναφοράς του 60 % καθ' όλο το χρονικό ορίζοντα του επικαιροποιημένου προγράμματος. Επιπλέον, η πορεία προσαρμογής έχει επιβραδυνθεί και εξαρτάται από φιλόδοξους στόχους σχετικά με το έλλειμμα.

- (8) Η Ελλάδα φαίνεται ότι αντιμετωπίζει μεγάλο κίνδυνο ως προς τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών της. Οι μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της γήρανσης του πληθυσμού δεν μπορούν να εκτιμηθούν προσηκόντως όσο δεν υπάρχουν από κοινού συμφωνηθείσες μακροπρόθεσμες προβλέψεις για τις συνταξιοδοτικές δαπάνες. Ωστόσο, είναι πιθανό να είναι πολύ υψηλότερες από το μέσο όρο της ΕΕ. Σύμφωνα με τις πλέον πρόσφατες διαθέσιμες πληροφορίες που χρονολογούνται από την επικαιροποίηση του προγράμματος σταθερότητας του 2002, μακροπρόθεσμα προβλέπεται σημαντική αύξηση των συνταξιοδοτικών δαπανών ως μερίδιο του ΑΕΠ. Η δημοσιονομική θέση το 2007, όπως εκτιμάται στο πρόγραμμα, η οποία είναι παρόμοια με την θέση εκκίνησης του προηγούμενου προγράμματος, συνιστά κίνδυνο για τη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών ακόμη και προτού ληφθούν υπόψη οι μακροπρόθεσμες δημοσιονομικές επιπτώσεις της γήρανσης του πληθυσμού. Επιπλέον, το τρέχον επίπεδο του ακαθάριστου χρέους είναι πολύ υψηλότερο από την τιμή αναφοράς που ορίζει η Συνθήκη. Η μείωσή του απαιτεί την επίτευξη υψηλών πρωτογενών πλεονασμάτων επί σειρά ετών. Η εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών, όπως έχει σχεδιαστεί με τη συνέχιση της εν εξελίξει μεταρρύθμισης του ιατροφαρμακευτικού συστήματος και τη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος με στόχο τη συγκράτηση της πιθανής σημαντικής ανόδου των δαπανών που συνδέονται με τη γήρανση του πληθυσμού, θα συνέβαλλε στη μείωση των κινδύνων για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών.
- (9) Το πρόγραμμα σταθερότητας είναι συνεπές ως ένα βαθμό με την έκθεση εφαρμογής του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) του Οκτωβρίου 2007. Ενώ τα μέτρα στον τομέα των δημοσίων οικονομικών που προβλέπονται στο πρόγραμμα σταθερότητας είναι συνεπή με εκείνα που προβλέπονται στο ΕΠΜ, το πρόγραμμα σταθερότητας περιλαμβάνει μια μερική μόνο ποιοτική εκτίμηση του συνολικού αντίκτυπου του ΕΠΜ εντός της μεσοπρόθεσμης δημοσιονομικής στρατηγικής. Σύμφωνα με το πρόγραμμα, στην πλειονότητα τους, τα μέτρα και οι δράσεις που έχουν προγραμματιστεί για το 2008 και αναφέρονται στην έκθεση εφαρμογής του ΕΠΜ, καθώς και τα σχετικά προβλεπόμενα ποσά, έχουν συμπεριληφθεί στο Νόμο περί Προϋπολογισμού του 2008. Ωστόσο, δεν παρέχονται συστηματικές πληροφορίες για το άμεσο δημοσιονομικό κόστος ή εξοικονόμηση που συνεπάγονται οι κυριότερες μεταρρυθμίσεις που προβλέπονται στο εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων, εκτός δε από το 2008, οι δημοσιονομικές προβλέψεις δεν λαμβάνουν ρητά υπόψη τις επιπτώσεις στα δημόσια οικονομικά των ενεργειών που παρουσιάζονται στην έκθεση εφαρμογής του ΕΠΜ.
- (10) Η δημοσιονομική στρατηγική του προγράμματος είναι σε γενικές γραμμές συνεπής με τους κατά χώρα γενικούς προανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών και τις κατευθυντήριες γραμμές για τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ στον τομέα των δημοσιονομικών πολιτικών που εκδόθηκαν στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισαβόνας.
- (11) Όσον αφορά τις απαιτήσεις δεδομένων που ορίζει ο κώδικας δεοντολογίας για τα προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης, το πρόγραμμα παρουσιάζει ορισμένα κενά όσον αφορά τα υποχρεωτικά και τα προαιρετικά δεδομένα ⁽¹⁾. Ωστόσο, το πρόγραμμα αποκλίνει σε ορισμένα ουσιώδη σημεία από το υπόδειγμα που παρέχεται στον κώδικα δεοντολογίας ⁽²⁾.

Το γενικό συμπέρασμα είναι ότι το πρόγραμμα προβλέπει επιτάχυνση της μείωσης του δημοσιονομικού ελλείμματος, υπό συνθήκες ισχυρής ανάπτυξης, για την επίτευξη ισοσκελισμένου προϋπολογισμού σε ονομαστικούς όρους το 2010, παρόλο που ο ΜΔΣ σε διαρθρωτικούς όρους δεν προβλέπεται να επιτευχθεί εντός της προγραμματικής περιόδου. Η εξυγίανση αυτή, η οποία στηρίζεται στην άνευ χρονοτριβής εκτέλεση του προϋπολογισμού

⁽¹⁾ Ειδικότερα, δεν παρέχονται στοιχεία για τις δαπάνες της «γενικής κυβέρνησης» κατά κατηγορία και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών, ούτε και πληροφορίες για την εξέλιξη του χρέους (διαφορές μεταξύ ρευστών διαθέσιμων και απαιτήσεων, καθαρή σφύρευση χρηματοοικονομικών στοιχείων, αποτελέσματα αποτίμησης και λοιπά, ρευστοποιήσιμα χρηματοοικονομικά στοιχεία, καθαρό χρηματοοικονομικό χρέος).

⁽²⁾ Ειδικότερα, στο τμήμα 6 («Μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών»), οι πληροφορίες που παρέχονται σχετικά με τις συντάξεις είναι περιορισμένες και γίνεται παραπομπή στις προβλέψεις που περιλαμβάνονται στην επικαιροποίηση του προγράμματος σταθερότητας του Δεκεμβρίου 2002.

του 2008 καθώς και σε σημαντική αύξηση των φορολογικών εσόδων καθ' όλο το χρονικό ορίζοντα του προγράμματος, υπόκειται σε κινδύνους, δεδομένου ότι βασίζεται σε ευνοϊκό μακροοικονομικό σενάριο, τα δε μέτρα ενίσχυσης των εσόδων δεν είναι ιδιαίτερα σαφή μετά το 2008. Πέραν τούτου, υπάρχουν αβεβαιότητες σχετικά με τις μεγάλες προβλεπόμενες προσαρμογές ελλείμματος-χρέους. Επίσης, η εξάρτηση από τα αποτελέσματα της καταπολέμησης της φοροδιαφυγής είναι σημαντική και υποστηρίζεται εν μέρει μόνο από μεταρρυθμίσεις στους φοροεπιδρομικούς μηχανισμούς. Επιπλέον, οι σχεδιαζόμενες περικοπές σε ορισμένες δαπάνες (ως ποσοστό του ΑΕΠ) δεν τεκμηριώνονται με ειδικά μέτρα και αναιρούνται εν μέρει από προγράμματα αύξησης των κοινωνικών μεταβιβάσεων. Η διασφάλιση μιας ισχυρής πορείας δημοσιονομικής εξυγίανσης θα συνέβαλλε στην αντιμετώπιση των ανισορροπιών της ελληνικής οικονομίας, και ιδιαίτερα του επίμονου πληθωρισμού, της απώλειας ανταγωνιστικότητας και του μεγάλου εξωτερικού ελλείμματος. Το επίπεδο του χρέους, που παραμένει ένα από τα ψηλότερα στη ζώνη του ευρώ, σε συνδυασμό με την προβλεπόμενη αύξηση των δαπανών λόγω της γήρανσης του πληθυσμού, θα επηρεάσει αρνητικά τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών, η οποία παραμένει επισφαλέστατη.

Λαμβάνοντας υπόψη την ανωτέρω αξιολόγηση, η Ελλάδα καλείται:

- i) να πραγματοποιήσει την προβλεπόμενη προσαρμογή προς την επίτευξη του ΜΔΣ, να μειώσει αναλόγως το δείκτη χρέους προς το ΑΕΠ και να χρησιμοποιήσει τα τυχόν πρόσθετα δημοσιονομικά έσοδα για να επιταχύνει τη διαδικασία εξυγίανσης προκειμένου να επιτύχει τον ΜΔΣ εντός της προγραμματικής περιόδου·
- ii) να συνεχίσει τις τρέχουσες μεταρρυθμίσεις της διοίκησης των φόρων και να επιμείνει στη βελτίωση της δημοσιονομικής διαδικασίας με περαιτέρω αύξηση της διαφάνειάς της, με τη σαφή χάραξη μεσοπρόθεσμου πλαισίου του προϋπολογισμού και με την αποτελεσματική εφαρμογή μηχανισμών για την παρακολούθηση, τον έλεγχο και τη βελτίωση της αποδοτικότητας των πρωτογενών δαπανών·
- iii) να βελτιώσει, δεδομένου του επιπέδου του χρέους και της προβλεπόμενης αύξησης των δαπανών λόγω γήρανσης του πληθυσμού, τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών με την επίτευξη του ΜΔΣ, τη συνέχιση των υπό εξέλιξη μεταρρυθμίσεων στο σύστημα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και τη μεταρρύθμιση του συστήματος συνταξιοδότησης· θα πρέπει να εκπονηθούν το συντομότερο δυνατό επικαιροποιημένες προβλέψεις για τις σχετικές με τη γήρανση του πληθυσμού δαπάνες.

Το Συμβούλιο σημειώνει επίσης ότι αυτά τα μέτρα πολιτικής θα συνάδουν με τους προανατολισμούς των δημοσιονομικών πολιτικών της ευρωζώνης του Απριλίου 2007.

Η Ελλάδα καλείται επίσης να βελτιώσει τη συμμόρφωση όσον αφορά την προθεσμία υποβολής των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης, σύμφωνα με τον σχετικό κώδικα δεοντολογίας.

Σύγκριση βασικών μακροοικονομικών και δημοσιονομικών προβλέψεων ⁽¹⁾

		2006	2007	2008	2009	2010
Πραγματικό ΑΕΠ (% μεταβολή)	ΠΣ Δεκ. 2007	4,2	4,1	4,0	4,0	4,0
	Επιτρ. Νοεμ. 2007	4,3	4,1	3,8	3,7	μ.δ.σ.
	ΠΣ Δεκ. 2006	4,0	3,9	4,0	4,1	μ.δ.σ.
Πληθωρισμός ΕνΔΤΚ (%)	ΠΣ Δεκ. 2007	3,3	2,9	2,8	2,7	2,6
	ΕΠΙΤΡ. Νοεμ. 2007	3,3	2,8	3,1	3,1	μ.δ.σ.
	ΠΣ Δεκ. 2006	3,3	3,3	2,8	2,6	μ.δ.σ.
Κενό παραγωγής ⁽²⁾ (% του δυνητικού ΑΕΠ)	ΠΣ Δεκ. 2007	0,8	0,8	0,8	0,9	1,1
	ΕΠΙΤΡ. Νοεμ. 2007 ⁽³⁾	1,1	1,3	1,2	1,2	μ.δ.σ.
	ΠΣ Δεκ. 2006	1,0	0,9	1,1	1,5	μ.δ.σ.

		2006	2007	2008	2009	2010
Καθαρός δανεισμός έναντι της αλλοδαπής (% του ΑΕΠ)	ΠΣ Δεκ. 2007	- 12,3	- 12,8	- 12,7	- 12,5	- 12,2
	ΕΠΙΤΡ. Νοεμ. 2007	- 9,6	- 9,4	- 9,5	- 9,4	μ.δ.σ.
	ΠΣ Δεκ. 2006	- 8,9	- 7,9	- 7,6	- 7,3	μ.δ.σ.
Ισοζύγιο «γενικής κυβέρνησης» (% του ΑΕΠ)	ΠΣ Δεκ. 2007	- 2,5	- 2,7	- 1,6	- 0,8	0,0
	ΕΠΙΤΡ. Νοεμ. 2007	- 2,5	- 2,9	- 1,8	- 1,8	μ.δ.σ.
	ΠΣ Δεκ. 2006	- 2,6	- 2,4	- 1,8	- 1,2	μ.δ.σ.
	προσαρμ. ΠΣ Δεκ. 2006	- 2,4	- 2,2	- 1,6	- 1,1	μ.δ.σ.
Πρωτογενές ισοζύγιο (% του ΑΕΠ)	ΠΣ Δεκ. 2007	1,6	1,2	2,4	3,1	3,8
	ΕΠΙΤΡ. Νοεμ. 2007	1,6	1,0	2,1	2,0	μ.δ.σ.
	ΠΣ Δεκ. 2006	2,0	2,0	2,4	2,9	μ.δ.σ.
Κυκλικά προσαρμοσμένο ισοζύγιο ⁽²⁾ (% του ΑΕΠ)	ΠΣ Δεκ. 2007	- 2,8	- 3,1	- 1,9	- 1,2	- 0,5
	ΕΠΙΤΡ. Νοεμ. 2007	- 3,0	- 3,4	- 2,4	- 2,3	μ.δ.σ.
	ΠΣ Δεκ. 2006	- 3,0	- 2,8	- 2,3	- 1,8	μ.δ.σ.
Διαρθρωτικό ισοζύγιο ⁽⁴⁾ (% του ΑΕΠ)	ΠΣ Δεκ. 2007	- 3,2	- 2,8	- 2,0	- 1,2	- 0,5
	ΕΠΙΤΡ. Νοεμ. 2007	- 3,5	- 3,1	- 2,4	- 2,3	μ.δ.σ.
	ΠΣ Δεκ. 2006	- 3,4	- 2,8	- 2,3	- 1,8	μ.δ.σ.
Ακαθάριστο δημόσιο χρέος (% του ΑΕΠ)	ΠΣ Δεκ. 2007	95,3	93,4	91,0	87,3	82,9
	ΕΠΙΤΡ. Νοεμ. 2007	95,3	93,7	91,1	88,8	μ.δ.σ.
	ΠΣ Δεκ. 2006	104,1	100,1	95,9	91,3	μ.δ.σ.
	προσαρμ. ΠΣ Δεκ. 2006	95,0	91,3	87,5	83,3	μ.δ.σ.

Σημειώσεις:

- (1) Στην επικαιροποίηση του Δεκεμβρίου 2007 χρησιμοποιούνται τα επίσημα αναθεωρημένα στοιχεία για το ΑΕΠ (προς τα άνω αναθεώρηση κατά 9,6 %), σύμφωνα με την ανακοίνωση τύπου της Eurostat, της 22ας Οκτωβρίου 2007, και, συνεπώς, τα στοιχεία αυτά δεν είναι άμεσα συγκρίσιμα με εκείνα της επικαιροποίησης του Δεκεμβρίου 2006. Για να μπορέσει να γίνει ουσιαστική σύγκριση των στοιχείων, στις σειρές «προσαρμ. ΠΣ Δεκ. 2006» παρουσιάζονται οι στόχοι στην επικαιροποίηση του Δεκεμβρίου 2006 όπως υπολογίστηκαν εκ νέου για να ληφθεί υπόψη το αποτέλεσμα από τη χρήση του αναθεωρημένου ΑΕΠ ως παρονομαστή. Οι φθινοπωρινές προβλέψεις των υπηρεσιών της Επιτροπής του 2007 στηρίζονται σε εκτίμηση των συνιστωσών του αναθεωρημένου ΑΕΠ, λόγω της έλλειψης επίσημων στατιστικών στοιχείων για τους εθνικούς λογαριασμούς μέχρι την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων της Επιτροπής.
- (2) Κενά παραγωγής και κυκλικά προσαρμοσμένα ισοζύγια σύμφωνα με τα προγράμματα όπως έχουν υπολογισθεί εκ νέου από τις υπηρεσίες της Επιτροπής με βάση τα στοιχεία που περιέχουν τα προγράμματα.
- (3) Βάσει εκτιμώμενης δυναμικής ανάπτυξης 3,9 %, 3,8 % και 3,7 % αντιστοίχως στα έτη της περιόδου 2007-2009.
- (4) Κυκλικά προσαρμοσμένο ισοζύγιο πλην εκτάκτων και λοιπών προσωρινών μέτρων. Σύμφωνα με το πλέον πρόσφατο πρόγραμμα, τα έκτακτα και λοιπά προσωρινά μέτρα ανέρχονται σε 0,4 % του ΑΕΠ το 2006, 0,3 % το 2007 και 0,1 % το 2008, και οδηγούν σε μείωση του ελλείμματος το 2006 και το 2008, αλλά σε αύξηση του το 2007· σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις των υπηρεσιών της Επιτροπής, ανέρχονται σε 0,4 % του ΑΕΠ το 2006 και 0,3 % το 2007, και οδηγούν σε μείωση του ελλείμματος το 2006 και αύξηση του το 2007.

Πηγή:

Πρόγραμμα σταθερότητας (ΠΣ)· φθινοπωρινές οικονομικές προβλέψεις των υπηρεσιών της Επιτροπής του 2007 (COM)· υπολογισμοί των υπηρεσιών της Επιτροπής.